№ 49. Czwartek 28. Lutego 1861. Rok wydania 51.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł. miesięcznie 1 zł. 75 centów waluty austr. — Inserecya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Włochy. — Niemce. — Turcya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Ruska gmina *Zazulińce* w obwodzie czortkowskim obowiązała się na założenie parafialnej szkoły w Zazulińcach, w której obowiązki nauczyciela połączone będą z kościelną funkcyą dyaka:

1. Płacić rocznie na utrzymanie nauczyciela 50 zł. wal. austr. w gotówce i dodawać jeden korzec i 21 garncy twardego zboża w ziarnie.

2. Na wiosnę r. 1861 wystawić stosowny budynek szkolny, posprawiać potrzebne porządki szkolne i utrzymywać je, równie jak budynek szkolny zawsze w dobrym stanie.

3. Na opał szkoły dostarczać rocznie pół kopy okłotów słomy.

4. Załatwiać ochędóstwo w szkole.

Następnie właścicielka Zazulińec, Józefa Babecka, przyrzekła na polepszenie dotacyi nauczyciela płacić rocznie 5 zł. w. a., a na opał szkoły dodawać rocznie kopę okłotów słomy.

Nakoniec gr. k. kooperator probostwa ix. Michał Dolnicki przyrzekł przez czas swego duchownego urzędowania w Zazulińcach płacić rocznie na uposażenie nauczyciela 2 zł. w. a.

Udowodnioną temi ofiarami troskliwość o rozszerzenie nauki między wiejskim ludem podaje c. k. galicyjskie namiestnictwo z uznaniem do wiadomości powszechnej. Lwów 9. lutego 1861.

Sprawy krajowe.

(Wiadomości bieżące z Wiednia. — Sprostowanie. — Znaczenie Wenecyi.)

Wiedeń, 25. lutego. Fzm. Benedek odjechał wczoraj do Werony.

Namiestnicy br. Burger, hr. Strassoldo i hr. Forgach odjechali wczoraj do Tryestu, Gracu i Pragi. Dziś odjedzie kilku innych namiestników.

— Kanclerz nadworny baron Vay nieprzyjechał dotąd.

— *Donau Ztg.* zaprzecza pogłosce o konwencyi zawartej między dworami rosyjskim, pruskim i austryackim, względem przedsięwzięcia spólnych środków w razie wybuchu powstania w Polsce lub w Węgrzech, i oświadcza, że o zawarciu podobnej konwencyi nic nie wiedzą w najlepiej uwiadomionych kołach.

— Pruski minister spraw wewnętrznych baron Schleinitz oświadczył, jak wiadomo, dnia 6. w izbie deputowanych, że pruski jeneralny sztab armii podziela przekonanie co do wielkiego znaczenia Wenecyi pod względem militarno-strategicznym dla całej Niemczy. Sztab jeneralny pruski przedłożył w tym przedmiocie obszernie wypracowany memoryał, z którego *Gazeta szląska* przytacza następujący wyjątek:

Stanowisko Austryi nad rzeką Mincio dlatego głównie tak wielkie ma znaczenie, że z tego stanowiska można bronić zarówno wszystkich dróg wiodących z weneckiej niziny na Alpy do Austryi i południowej Niemczy, dolinami Adygi, Piave, Tagliamentu i Izonzy. Sto tysięcy luda, które nad Mincio nie tylko wystarczą na obronę, lecz nadto i zaczepnie z wielkim działać mogą skutkiem, rozdzielone na pięć lub sześć oddziałów na straży tyluż dróg pomiędzy górami, zaledwo by wydołały stawić jaki taki opór, przeciw atakom skierowanym w masie na każden z tych oddziałów z osobna. Wprawdzie możnaby przystępy tych dróg zamknąć twierdzami, zawsze jednak trzebaby rozrzucić swe siły na pięćdziesiąt milowej przestrzeni, podczas gdy dalеko skuteczniej zasłania się granicę południowej Niemczy, ustawiwszy się na kilkomilowej przestrzeni nad Mincio. Gdyby Austrya straciła Wenecyę, to stanowcze walki stoczono by nie na południu, lecz w stronie Alp północnych. Utrata czworoboku twierdz była by rzeczywistem osłabieniem granic południowych całej Niemczy.

Ameryka.

(Instalacya rządów w Stanach oderwanych.)

Nowy Jork, 5. lutego. Z portu Pensacolo donoszą, że między wojskiem państwa i załogą twierdzy pod komendą porucznika Stammer, został zawarty rozejm. Niektóre dzienniki donoszą za rzecz pewną, że wkrótce opuszczą wojska wspomnioną twierdzę.

Reprezentanci państw, które wypowiedziały unię, zebrali się wczoraj w Montgomery i wybrali swoim prezydentem pana **Howard Cobb** z Georgii, który w mowie inauguralnej powiedział między innemi:

„Sprawa, która nas tu sprowadza, jest niezwykła, jesteśmy reprezentantami udzielnych i niepodległych państw, które uroczystą uchwałą zerwały wszelkie polityczne węzły, co je łączyły z rządem Stanów zjednoczonych. Jestto czyn dokonany, nieodwołalny. Dyzunia jest zupełna, bezwarunkowa i wieczna. Teraz będzie naszym obowiązkiem, utworzyć rząd dla naszego przyszłego bezpieczeństwa i przyszłej obrony. Możemy i musimy rozesłać do państw z nami połączonych, albo które dawniej były z nami połaczone a spólne z nami mają zamiary i instytucye, serdeczne zaproszenia niech się łączą i podzielają z nami spólne dole losu, i zarazem pragnąć powinniśmy zawiązywać przyjaźne stosunki polityczne i handlowe z naszymi sprzymierzeńcami.

Hiszpania.

(Wypłaty marokańskie.)

Epoca donosi, że Hiszpania i Maroko zgodziły się względem indemnizacyi wojennej na to, ażeby rząd marokański uzupełnił niezwłocznie wypłaty aż do wysokości 200 milionów realów, a na dalsze raty azeby zahipotekował celne dochody Mogadoru i Tangeru.

Anglia.

(Budżet wojska lądowego i marynarki. — Zatargi z robotnikami. — Wiadomości bieżące.)

Londyn, 20. lutego. *Gazeta wiedeńska* przytacza następujący ustęp z londyńskiej korespondencyi w *Monitorze*:

Według wiarygodnych wiadomości podaje budżet wojny i marynarki przeszło na 26 milionów funtów szterlingów. Ogólna siła królewskiej armii będzie wynosiła w roku 1861 220.000 żołnierza. W ciągu tego roku 86.000 żołnierzy podzielonych na korpusy będą się zmieniać w Indyach i królestwie. Jednak do sumy ogółowej nie wliczono ani milicyi, ani ochotników, ani też kolonialnego i indyjskiego wojska. Liczbę angielskiej armii ochotniczej podają na 14.000 ludzi.

Ogółowa siła angielskiego wojska rozmaitej broni i narodowości podniesie się bieżącego roku przynajmniej do 500.000. — Europejska siła zbrojna na żołdzie kolonialnego rządu w Indyach, będzie wynosiła 600.000, miasto 80.00 żołnierzy, jak to pierwotnie oznaczono. Podczas powstania było w Indyach jedynie 25.000 królewskiego wojska; wprawdzie było także w służbie kompanii 25.000 Europejczyków, lecz których nie było można użyć zewnątrz kraju. Liczba krajowych wojsk wynosiła w maju 1860 przeszło 150.000. Jeżeli zatrzymano tę cyfrę, wyniesie ogólna suma angielskiego wojska w Indyach 210.000 ludzi. Od r. 1850—1860 wyłożono na tę armię i policyę wewnątrz Indyi 20,204.676 funtów szterlingów; do tego jednak nie wliczono nawet robót wojskowych.

— Zapewniają, że niedawne podwyższenie dyskonta angielskiego banku nastąpiło bez jednogłośnego przyzwolenia rady dyrektorów banku, i owszem miała wystąpić jak najżywsza opozycya mniejszości, złożonej z najdoświadczeńszych członków rady. — W Blackburn znowu zmówili się robotnicy zaprzestać robót, jestto wypadek w Anglii dosyć częsty a który wyższe stany napełnia obawą przed wolnością wyborów, która ma być przyznana gminom robotniczym; 20.000 robotników zaprzestało robót. Pozbawiają się przez to zarobkowości, kapitał rękodzielników nie przynosi zysku i narusza się wszelki skład przemysłowy i kupiecki w hrabstwie. Nie wiadomo dokładnie, jakie są tego przyczyny. Prawdopodobnie zmniejszyły się zamówienia w rękodzielniach Blackburna, co spowodowało właścicieli proponować robotnikom zniżenie płacy. Ale ta propozycya wywołała zaprzestanie robót. Nędza, nieład, nienawiść, oto skutki tego przerwania pracy, które jest najdotkliwszą raną Anglii.

(Posiedzenie w parlamencie z 19. lutego.)

W *izbie niższej* Locke King prosi, by mu pozwolono wnieść bil, względem zniżenia cenzu wyborczego dla hrabstw na 10 funt. szt. Warner odwołuje poprawkę, którą wniósł względem utworzenia osobnego wydziału do zbadania kwestyi reformy, a Griffith występuje z nową poprawką, nie chcąc nic wiedzieć o cenzie niższym 20 funt. szt.

Lord Palmerston przedstawia w jakim jest co do tego położenia. Gdyby się sprzeciwił wniesieniu, byłoby to niegrzecznie. W treść jego nie może wchodzić, a to z przyczyn które rząd zniewoliłby z żadnym bilem reformy na tej sesyi nie występywać. Jest czas do działania, ale jest także czas do czekania. Gdy chodzi o reformę parlamentarną, czas teraźniejszy, zdaje mu się stosownym do czekania. Jego zdaniem zrobić pierwszy krok w tej sprawie przynależy rządowi, nie członkowi prywatnemu. Jeżeli zaś członek prywatny, ma zamiar przedłożyć ustawę tego rodzaju, musi wziąść na siebie całą odpowiedzialność za skutek, i nie poczytać za złe rządowi, gdy przeciw takiemu bilowi wystąpi w sposób, jaki poczyta za swój obowiązek.

Newdegate i Disraeli nie obiecują sobie wcale dobrego skutku z bilu. Griffith odwołuje potem swoją poprawkę, a pozwolenie, by wnieść bil zostaje udzielone.

Hubbard wnosi utworzenie osobnego wydziału, któryby rozpoznał w jaki sposób podatek dochodowy jest teraz rozdzielony i pobierany, i zbadał, czyby nie można słuszniejszego, i sprawiedliwszego systemu wprowadzić na miejsce dotychczasowego. Główną niedogodność tego podatku upatruje w nierównym jego rozdzieleniu. Gdyby chciano przyjąć za zasadę, że każdy winien płacić podatek w stosunku do swoich dochodów, wtedy musianoby koniecznie zrobić dobitną różnicę pomiędzy stałym i niestałym dochodem, t. j. pomiędzy kapitałem z jednej, a przychodem z osobistej pracy z drugiej strony. Uchylanie się od podatków jest bardzo częste, a przyczyną tego jest podobnież nierówne ich rozdzielenie. — Zdaje mu się, izby temu zaradzić można, gdyby od opodatkowania dochodów niestałych odciągnięto 33 procent, a opodatkowanie kapitalistów zostawiono, jak jest.

Kanclerz skarbu zbija wniosek. Robi uwagę, że to co Hubbard usiłuje osiągnąć, było już wielekroć razy za niewykonalne uznanem, a zasada stawiać jedną klasę ludu naprzeciw drugiej, ukrywa w swojem łonie socyalne niebezpieczeństwo. Zaleca izbie wniosek odrzucić.

Przy głosowaniu, przyjęto wniosek Hubbarda 131 głosami przeciw 127. Baines otrzymuje pozwolenie wnieść bil, względem zniżenia cenzu wyborczego dla miejskich powiatów Anglii i Walii z 10 funt. szt. na 6 funt. szt.

(Posiedzenie parlamentu z dnia 20. lutego.)

Na posiedzeniu *izby niższej* wniósł p. Hadfield aby odczytano po raz wtóry bil, którym ma być zniesiony obowiązek urzędników municypalnych składać przysięgę, że władzy swej nie nadużyją na szkodę kościoła krajowego i jego duchowieństwa. W wyższych sferach urzędowych formuła ta bywa i tak zwykle omijana, a od r. 1832 a nawet od 1828 żaden wyższy urzędnik nie składał pomienionego oświadczenia. Pan Newdegate przemawia przeciw wtóremu odczytowi bilu. Sir Cornwall Lewis, minister spraw wewnętrznych czyni uwagę, że oświadczenie o którem mowa, nie daje żadnej istotnej rękojmi kościołowi państwa. Uważa je zatem za czczą i bezużyteczną formułę, iż nie ma postanowionej żadnej kary za jego złamanie, a nawet żadnej takiej kary postanowić by nie można. Będzie więc głosował za bilem. Poczem uchwalono wtóry odczyt bilu 93 głosami przeciw 80.

P. Dillwyn wnosi aby odczytać po raz wtóry bil, dozwalający dysydentom być kuratorami zakładów dobroczynnych i szkół, wyjąwszy w tych, które wyłącznie mają cechę anglikańską. P. Selwyn i inni członkowie z stronnictwa Torysów przemawiają przeciw bilowi. Uchwalono jednak wtóry jego odczyt 164 głosami przeciw 157. Sir Trelawny otrzymuje pozwolenie izby wnieść bil dozwalający w pewnych razach zamiast przysięgi czerpać dowód sądowy z wyznania świadków i okoliczności potwierdzających. Popiera swój bil tem, że są ludzie, którzy nie wierzą w nagrodę lub karę po śmierci, a którzy przecież stają przed kratkami i wzywają opieki sądów. P. Alcock za zezwoleniem izby wniósł bil aby daniny na budowę kościołów zmodyfikować w drodze dobrowolnej.

Francya.

(Wiadomości bieżące. — Wyrok w sprawie p. Patterson. — Wojska do Kochinchin. — Sprawa Miresa.)

Paryż, 20. lutego. Książę Napoleon odłożył swoję podróż do Włoch, do której poczynione były już wszelkie przygotowania.

— *Monitor* ogłasza dzisiaj osnowę wyroku wydanego 15. b. m. przez cywilny trybunał Sekwany w sprawie pana Hieronima Patterson Bonapartego, i jego matki pani Elżbiety Patterson, przeciw księciu Napoleonowi, będącemu na mocy zrzeczenia się księżny Matyldy jedynym dziedzicem po swoim ojcu. Jak właśnie donoszą, skarga została odrzucona, a powód na zapłacenie kosztów skazany.

— Wczoraj wsiadły na pokład „Ariége" oddział piechoty i artyleryi przeznaczone na wyprawę do Kochinchiny. Według doniesienia urzędowego znajduje się między wysłanemi działami, sześć czterofuntowych gwintowanych.

Jenerał Fleury otrzyma po powrocie z Afryki misyę do Niemiec, aby przypatrzył się bliżej urządzeniu jazdy pruskiej i austryackiej.

— Mires był dopiero raz jeden w indagacyi. Przesłuchanie trwało pięć godzin. Wszyscy urzędnicy kasy kolei żelaznych, tudzież wielka liczba innych osób była wzywaną już do śledztwa. Dom gdzie się znajduje kasa kolei żelaznych jest pod najsurowszym nadzorem policyi. Nie wpuszczają nikogo do środka. Oddział straży ogniowej pilnuje nieustannie aby nie wszczął się pożar w zabudowaniu. Książek, rejestrów jeszcze ztamtąd nie zabrano dotychczas. Sprawa Miresa wywarła wielki wpływ na giełdę równie jak wiadomości z Marsylii, gdzie poniesiono wielkie straty na Konstantynopolu i Smyrnie. Ogłoszono bankructwo Towarzystwa kolei z Graissesac do Beriers.

Dochód wszystkich kolei we Francyi na przestrzeni (9319) kilometrów wynosił w ciągu zeszłego roku 408,213.725 franków a w r. 1859, 388,629.847 franków.

(Akta dyplomatyczne.)

Pomiędzy dokumentami dyplomatycznemi, przedłożonemi francuskiemu senatowi i ciału prawodawczemu, znajdują się także następujące:

Książę Hohenzollern-Sigmaringen do księcia Gorczakowa. Warszawa, 26. października 1860. Mości książę! W chwili, gdy dostojni monarchowie opuszczają Warszawę, proszę pana wyrazić Jego cesarskiej Mości Alexandrowi uczucia najżywszej wdzięczności, jakiemi Jego król. Wysokość księcia Rejenta natchnęły nowe dowody, które dał najjaśniejszy Pan swoją gorliwą troskliwością o utrzymanie pokoju europejskiego, i ustalenie zaufania, na którem polegać muszą stosunki mocarstw. W tym względzie osiągnięto ważnego skutku, gdy został zakomunikowany dokument, w którym zawarte są pomysły Cesarza Francuzów co do kwestyi włoskiej, jakoteż gdy nastąpiła pomiędzy najjaśniejszymi Cesarzami Rosyi i Austryi i Jego królewską Wysokością księciem Rejentem wymiana zdań, którą udzielenie tego dokumentu spowodowało. Ministrowi spraw zagranicznych muszę zostawić rozbiór szczegółowy przedmiotu do którego się odnoszą punkta traktowane w rzeczonym dokumencie, ale nie mogę się wstrzymać, aby już teraz nie wynurzyć Waszej Excelencyi radości, jaką przejęty jest Jego król. Wysokość książę Rejent za chęci Cesarza Francuzów chronienia Europy od niebezpieczeństw, na które mogłyby ją narażić niepewne wypadki zmiennej przyszłości. Rzeczy tak stając tuszę, że dalsza korespondencya mocarstw posłuży do ułatwienia dzieła, przedsięwziętego przez zebranych w Warszawie Monarchów na zaproszenie Cesarza Alexandra. Na tej tak wspaniałomyślnej polityce, przyjętej przez Cesarza Alexandra wśród zawikłań naszej epoki, polegają ważne dla nas gwarancye skutku w usiłowaniach, których jeszcze przykładać nam pozostaje. Nie mogę zamknąć tego listu, Mości książę, bym Mu nie wyrzekł jak szacownem będzie dla mnie zawsze wspomnienie tych osobistych stosunków, w które z powołania mego wchodziłem z Waszą Excelencyą, pamiętnych dni ostatnich, i proszę Go, chcieć przyjąć zapewnienie mojego wysokiego poważania.

(podp.) *Hohenzollern-Sigmaringen.*

Belgia.

(Uchwały celne z Hanowerem.)

Bruxela, 21. lutego. Na dniu 18. lutego podpisano konwencyę między Belgią i Hanowerem, na mocy której uwalnia się Belgię od spłacenia cła na Elbie w odwet za uwolnienie od opłaty cła na Skaldzie. Jeśliby cło na Skaldzie zostało spłacone, wtedy Hanower otrzyma sumę, jaka jest wyznaczona Belgii na spłacenie cła Elbiańskiego.

Włochy.

(Skład parlamentu. — Straż gmachu królewskiego i parlamentu. — Wiadomości bieżące. — Wojska estℓńskie. — Król Franciszek II. — Osnowa kapitulacyi Gaety.)

Sardynia. W parlamencie turyńskim zasiada 85 hrabiów, margrabiów i książąt, 93 komandorów, i wielkich mistrzów, 74 adwokatów, 52 profesorów i lekarzy, 28 oficerów, 5 opatów i 105 właścicieli ziemskich i kapitalistów.

— W Turynie jest mianowany pan Ubalgino Peruzzi ministrem robót publicznych. Zruchomiona gwardya narodowa, sprowadzona z Neapolu do Turynu, zaciągnęła straż w pałacu królewskim i parlamentarnym. Dwa bataliony brygady Piemont, stojącej załogą w Genuy odeszły do Neapolu, gdzie mają służyć za główne kadry dwóch nowych pułków, które będą organizowane.

— Na insynuacyę turyńskiej *Opinione* jakoby zamierzano przejść rzekę Pad i wkroczyć z wojskiem estenskiem w modeńskie, zapewnia *G. di Verona*, że wojska esteńskie nigdy bynajmniej nie opuszczały swojego stanowiska w vicentyńskiem. Co zaś do innej wiadomości w *Opinione*, że to wojsko składa się z Austryaków i żołnierzy dawniej w służbie papieskiej, ogłasza *G. di Verona*, że brygada esteńska wyłącznie składa się z Modenów, i że ją codziennie wzmacniają młodzi ludzie, którzy dobrowolnie przybywają z modeńskiego.

Neapol. *Journal de St. Petersbourg* wyraża się z wielkiem współczuciem o upadku króla Franciszka w Gaecie, i powiada między innemi:

Można śmiało rzec o Królu Franciszku II., że nigdy żaden monarcha nie okazał się więcej szlachetnym w upadku, i że upadek jego otacza świetnością zwyciężonych monarchów i budzi dlań jak najżywsze sympatye. Walczył mężnie, póki pozostawał mu cień nadziei, złożył oręż wówczas dopiero, gdy się przekonał, że dłuższy opór zagrzebał by go wraz z całem otoczeniem pod ruinami twierdzy, przywalonej buchającemi bez ustanku orkanami ognia i żelaza. Opuszczając ostatni przytułek swej potęgi, unosi z soba szacunek całego świata. Tego hołdu nie zdołają odmówić mu nawet ci, którzy sami rokosz przeciw niemu podnieśli.

— *Oest. Z.* udziela kapitulacyę Gaety. Dokument ten brzmi:

Castellone di Gaeta 13. lutego 1861. Art. 1. Twierdza Gaeta, jej całkowite uzbrojenie, sztandary, magazyny prochu, odzież, ży-

wność, rysztunki wojenne, konie wojskowe, okręta, łodzie kanonierskie, w ogólności wszystkie przedmioty będące własnością rządu, tak cywilne jako i wojskowe, zostaną przy wyjściu garnizonu wydane wojskom najjaśn. Króla Wiktora Emanuela.

Art. 2. O godzinie 7. rano oddane zostaną wspomnionym wojskom bramy i bramki miasta od strony lądu, jakoteż fortyfikacye do tych bram należące, a w szczególności od opasanej cytadeli aż do bateryi Transilwania i Torre Orlando.

Art. 3. Całkowity garnizon twierdzy wraz z znajdującymi się tamże urzędnikami wojskowymi, wyjdzie z honorami wojskowemi.

Art. 4. Wojska stanowiące garnizon wyjdą z sztandarami, z bronią i bagażami, a po zadosyćuczynieniu honorom wojskowym, złożą broń i sztandary na przesmyku; od tego wyjęci są oficerowie, którzy swoją broń, swoje konie z całem ubraniem, i wszystko co do nich należy zatrzymać mogą. Wolno im także zatrzymać swoich pachołków.

Art. 5. Najprzód wyjdą wojska cudzoziemskie, potem wszystkie inne w szyku bojowym, trzymając lewą rękę u głowy.

Art. 6. Wyjście garnizonu twierdzy odbędzie się przez bramę od lądu, 15. b. m. o godzinie 8. rano, żeby popołudniu o 5. godz. było już ukończone.

Art. 7. Chorzy i ranni, jakoteż szpitalni urzędnicy sanitarni pozostaną w twierdzy; wszyscy zaś inni wojskowi i urzędnicy, którzyby tamże zostali po upływie godziny oznaczonej w powyższym artykule, bez słusznej przyczyny lub osobnego upoważnienia, będą uważani za dezerterów wojennych.

Art. 8. Wszystkie wojska składające garnizon Gaety pozostaną w niewoli wojennej aż do poddania się cytadeli Messyny i twierdzy Civitella del Tronto.

Art. 9. Po poddaniu się dwóch twierdz rzeczonych, wojska garnizon składające zostaną puszczone na wolność; cudzoziemscy jednak żołnierze nie będą mogli po ukończonej niewoli pozostać w kraju, i zostaną odesłani do swoich krajów. Nadto obowiązani są przyrzec, że przez rok, licząc od daty niniejszej kapitulacyi, nie będą walczyć przeciw rządowi.

Art. 10. Wszystkim oficerom i urzędnikom wojskowym objętym kapitulacyą będzie wypłacona gaża dwóchmiesięczna taka sama, jaką pobierali w czasie pokoju. — Tym oficerom będą dozwolone dwa miesiące od dnia puszczenia ich na wolność do namysłu, czy chcą przyjąć służbę w wojsku narodowem, czy chcą się usunąć, lub całkiem ze służby wojennej uwolnić. Jeśli chcą, mogą to i pierwej uczynić. Wszystkich, którzy chcą służyć w wojsku narodowem albo się usunąć, równie jak wszystkich innych oficerów dawnego wojska neapolitańskiego, obowiązują normy dekretu królewskiego ddto. Neapol, 22. listopada 1860.

Art. 11. Prości żołnierze, skończywszy niewolę otrzymają zupełne uwolnienie, jeżeli czas ich służby upłynął. Tym zaś, którzy go jeszcze nie wysłużyli, zostanie udzielony dwóchmiesięczny urlop, po upływie którego znowu pod broń powołani być mogą. Wszystkim bez różnicy będzie wypłacony po skończonej niewoli dwumiesięczny żołd; dostaną chleb, a nawet pożyczkę na drogę.

Art. 12. Podoficerowie i kaprale krajowcy, którzy zechcą służyć nadal w wojsku narodowem, zatrzymają swoje stopnie, jeżeli posiadają potrzebne do tego zdolności.

Art. 13. Oficerom, podoficerom, i żołnierzom dawnych pięciu szwajcarskich korpusów, wszystko będzie pozwolone, co im się należy na mocy poprzedniej kapitulacyi i dekretów aż do 7. września 1860. Cudzoziemskim oficerom, podoficerom i żołnierzom, którzy po upływie sierpnia 1859 wstąpili do nowych korpusów, a nie należeli do dawniejszych nie będzie zaprzeczone to, co im przyrzekły dekreta zaciężne aż do 7. września 1860.

Art. 14. Wszyscy starzy, skaleczali i niedołężni wojskowi, bez względu na swoją narodowość zostaną przyjęci do zakładu inwalidów, jeżeli zaś wolą powrócić do swoich rodzin, będzie im wypłacony dzienny żołd podług przepisów obowiązujących w dawnem królestwie Obojga Sycylii.

Art. 15. Wszystkim, tak neapolitańskim jak i sycylijskim urzędnikom cywilnym, którzy byli zamknięci w Gaecie a należą do wydziałów administracyi lub sprawiedliwości, przyznanem zostanie prawo do emerytury, odpowiedniej stopniowi, na którem stali aż do 7. września 1860.

Art. 16. Znajdującym się w Gaecie rodzinom wojskowych, które zechcą twierdzę opuścić, wszelki transport ułatwiony będzie.

Art. 17. Oficerom, którzy zechcą wystąpić, a potąd zostają na miejscu, pensye odpowiednie przepisom dozwolone będą.

Art. 18. Wdowy i sieroty po wojskowych będące w Gaecie, zatrzymają pensye, które pobierają dotąd, wolno im także będzie na przyszłość żądać podobnych pensyi wedle osnowy praw.

Art. 19. Mieszkańcy Gaety, jakikolwiek był pierwej ich sposób myślenia, będą zupełnie bezpieczni tak co do osoby, jak i majątku swego.

Art. 20. Familie wojskowych z Gaety, które zostają na miejscu, będą stawione pod opiekę wojsk króla Wiktora Emanuela.

Art. 21. Do wojskowych Gaety, którzy krajowcami będąc z wyższych względów państwo opuszczają, zastosowane będą przepisy w powyższych artykułach zawarte.

Art. 22. Postanawia się, że po podpisaniu niniejszej kapitulacyi, ani jedna naładowana mina nie może znajdować się w twierdzy, w przeciwnym bowiem razie niniejsza kapitulacya przestanie być obowiązującą, a garnizon będzie uważany jako poddający się na łaskę lub niełaskę. Podobny nastąpiłby także skutek, gdyby się znalazła umyślnie zniszczona broń i amunicya, chyba że władza wyda winnych, którzy natychmiast rozstrzelani zostaną.

Art. 23. Komisya mianowana z obu stron do oddania twierdzy składać się będzie z jednego oficera artyleryi, jednego inżynieryi i jednego oficera intendentury wojskowej, czyli komisarza wojennego wraz z potrzebną ilością służby.

Podpisano: Za armię sardyńską: szef sztabu jeneralnego pułkownik Piola Caselli, jenerał-porucznik nadkomendant korpusu inżynieryi L. F. Menabrea. Widziano, ratyfikowano i zatwierdzono: jenerał armii, komendant wojsk oblęgających, Cialdini.

Za twierdzę Gaety: Giovanni delli Franci, podpułkownik szef jeneralnego sztabu artyleryi; Gobuti Pasca, jenerał marynarki królewskiej. — Szef sztabu jeneralnego, jenerał Francesco Antonelli.

Widziano, ratyfikowano i zatwierdzono: Gubernator twierdzy Gaety, Francesco Milon, jenerał-porucznik.

Spis osób, które z królem Franciszkiem II. opuściły Gaetę: Książę Ruffano, ochmistrz J. kr. M.; księżna St. Cesario, dama honorowa J. kr. M.; hr. Cappacio Derda, towarzysz hrab. Trani; minister Ulloa; minister jenerał Msgr. Gallo i jego sekretarz; sekretarz J. kr. M. Ruitz de Ballestrera; jenerał-porucznik Riedmotten; jenerał Bosco, jenerał Schumacher, jenerał Pasqua, pułkownik Pisakano, pułkownik Besio, major Winspeare, kapitan Ferrari, adjutant jenerała Brunnuccio, pułkownik Crisenolo; kapitan Lübeck, adjutant jenerała Riedmotten, kapitan Alfons Pfeiffer, adj. jen. Schumachera, por. Renda, adj. jen. Bosco, chorąży okrętowy Renda, adj. jen. Pasqua; sekretarze ministeryalni Orlandi, Polpi, Monti i Necco.

Miejsca, do których kapitulowani Gaety posłani będą, są: Nisida, Castell di Baja, Procida, Capri, Ischia, Ponza, Piano di Bagnoli; cudzoziemcy do Genuy, majtkowie i inwalidzi szwajcarscy pozostaną w Gaecie. Szef sztabu jeneralnego

C. Piola Caselli.

Niemce.

(Czynności w izbach berlińskich. — Wiadomości bieżące.)

Berlin, 22. lutego. Skarbowa komisya wyższej izby przedłożyła teraz raport względem projektu ustawy o zniżeniu ceł na Renie. Komisya odrzuciła 11 głosami przeciw 3 paragraf 3ci projektu, nadający ministrowi skarbu pełnomocnictwo przeprowadzać dalsze między rządami państw nadreńskich umówione zniżenie albo zniesienie ceł. Ze względu przepisów w §§. 48, 99 i 100 konstytucyi uważa komisya to pełnomocnictwo za szkodliwe i niedozwolone, i motywuje swoje zdanie tem, że zrzeczenie się dochodów, których rząd królewski nie może się pozbawiać bez powetowania ich w inny sposób, równałoby się obarczaniu obywateli państwa. Co do innych punktów przyjęto w całości projekt ustawy.

Frankfurt, 21. lutego. Na dzisiejszem posiedzeniu sejmu związkowego podano do wiadomości, że niektóre rządy federacyjne przyzwoliły uzupełnić wydatki na wzniesienie pomnika Józefowi Ressel w Tryeście, pierwszemu wynalazcy śrubowych statków parowych.

Turcya.

(Uzupełnienie armii.)

Datowana z 9go lutego z Konstantynopola korespondencya dziennika *Impartial de Smyrna* stara się usunąć obawę nieprzyjacielskiej agresyi, która ma zagrażać Turcyi już na przyszłą wiosnę. Łączymy z tem, pisze Gazeta wiédeńska, doniesienie zawarte w *Osserv. Triestino*, do którego piszą z stolicy tureckiej, że Porta zamyśla zwołać 50.000 redyfów tylko dlatego, ponieważ armię liczącą teraz 120.000 ludzi, chce podnieść na 200.000, to jest na zwyczajną stopę w czasie pokoju, ażeby w fortecach uzupełnić potrzebne załogi.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Peszt, 25go lutego. Konferencya sądownicza odroczyła dyskusyę nad ustawą sukcesyjną. Jedna z poprawek komisyi wniesionych do węgierskiej procedury kryminalnej postanawia, ażeby Izraelici, którzy pominąwszy religię posiadają kwalifikacyę wyborów, wyjęci byli z całą familią swoją z pod kary chłosty cielesnej.

Raguza, 24. lutego. Od 14 dni panuje niespokój w Suttorynie, gdzie powstańcy pod dowództwem Vukalovicha blokują strażnicę turecką. Derwisz Basza wyruszył na Zubzi, a Mehemed Basza w 400 ludzi do Suttoryny. Powstańcy oczekują ze wszech stron posiłków. Wkrótce przyjdzie do walki.

Raguza, 25. lutego. Liczba powstańców w Suttorynie jest tak znaczna, że Mehemed Basza nie mógł z szczupłą siłą swoją odważyć się na atak, i ustąpił napowrót. Strażnica turecka jest już zburzona.

Zagrabie, 25. lutego. Dla uchwały, którą powzięła reprezentacya miasta Pesztu względem stanu oblężenia w Fiumie, postanowił komitat zagrabski zerwać wszelkie stosunki urzędowe z komitatem peszteńskim. Ta uchwała zrobiła wielkie wrażenie.

Paryż, 25. lutego, wieczorem. Projekt adresu senatu pochwalił politykę Cesarza, dekret z 20. listopada i zagraniczną politykę Francyi. Co do Włoch powiada: „Dwie zasady, które chciał pogodzić Cesarz, stanęły nieprzyjaźnie naprzeciw siebie, wewnętrzna

wolność toczy walkę z kuryą rzymską. Rząd Cesarza czynił wszystko, by zapobiedz starciu; wszystkie słuszne drogi zostały otwarte; Wasza Ces. Mość wstrzymałeś się tylko przed użyciem przemocy." Projekt adresu oświadcza się za nieinterwencyą i powiada, że Włochy nie zaburzą Europy swoją wolnością. Muszą pamiętać, że katolicyzm powierzył im głowę kościoła, który reprezentuje największą władzę moralną.

„Jednak największa nadzieja nasza" — powiada adres dalej — „spoczywa w opiekuńczej dłoni Waszej ces. Mości. Twoje dziecięce przywiązanie do sprawy świętej, Najjaśniejszy Panie, obce wszelkim intrygom, które osłaniają się maską życzliwości, objawiało się zawsze w obronie i utrzymaniu świeckiej władzy Papieża, i senat nie waha się zapewnić zupełne uznanie swoje wszystkim krokom Waszym ces. Mości na przyszłość. — Nie przestawajmy pokładać zaufanie w Monarsze, który ochrania papiestwo sztandarem Francyi, co wspierał Ojca św. we wszystkich przygodach i stał się najwierniejszą strażą Rzymu i tronu papieskiego."

Debaty nad adresem rozpoczną się we czwartek.

Londyn, 26. lutego. Na dzisiejszem nocnem posiedzeniu *izby niższej* odpowiedział lord *J. Russell* na interpelacyę pana *James*: Przedłużenie okupacyi Syryi nie jest jeszcze rozstrzygnięte. Turcya nie protestowała przeciw okupacyi. Nie zapadła żadna stanowcza uchwała.

Rzym, 24. lutego. Rozkaz dzienny Goyona gani demonstracye komitetu narodowego.

Neapol, 24. lutego. Zniesienie klasztorów wywołało rozruch. — Sześćset rojalistów złożyło broń na ziemi papieskiej. — Flota angielska otrzymała rozkaz odpłynąć z Neapolu do Malty; pozostanie tylko jeden okręt liniowy.

Forli, 20. lutego. Gdy tutejsza rada gminna zarządziła uroczystość na cześć kapitulacyi Gaety, kazał biskup tutejszy pozamykać dzwonnice i pochować sprzęty kościelne. Pospólstwo wyłamało drzwi i dostało się do dzwonów.

Turyn, 24. lutego. Ministrowie namiestnictwa w Palermie, Orlando i Marchesi podali się do dymisyi.

Rząd piemoncki zbiera dokumenta względem kilkakrotnych napadów wojsk papieskich i burbońskich na teryloryum piemonckie, by usprawiedliwić tem w obec Europy środki, jakich użyć zamyśla.

Wiadomości handlowe.

Zestawienie przeciętnych cen czterech głównych gatunków zboża i innych artykułów, jakie były na targach w Brzostku, Dąbrowy, Kolbuszowie, Radomyślu i Żabnie w pierwszej połowie lutego b. r.

Obwód	Br. ostek		Dąbrowa		Kolbusz		Radomyśl		Żabno	
w wal. austr.	zł.	c.	zł.	c.	zł.	c.	zł.	c.	zł.	c.
Mec pszenicy . . .	6	.	6	.	5	25	5	60	6	40
„ żyta	4	30	4	50	4	7	3	90	4	35
„ jęczmienia . .	3	.	3	.	3	.	2	90	3	15
„ owsa	2	.	2	.	1	59	1	70	.	.
„ hreczki	1	30	.	.	2	25	.	.	.	.
„ kartofli	1	50	1	40	1	20	1	10	.	.
Cetnar siana	1	20	1	.	1	.	.	90	.	.
„ wełny	.	.	.	.	175	.	.	.	.	.
„ nasienia konicza	38	.	36	.	36	.	.	.	.	.
Sąg drzewa twardego	5	50	.	.	5	.	.	.	6	50
„ „ miekiego	4	25	7	.	3	50	6	.	6	.
Funt mięsa wołowego	.	13	.	10	.	$10^1/_2$	.	11	.	11
Mas okowity	.	96	.	55	.	55	.	.	.	72

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 27. lutego.

Hotel rosyjski: PP. Hr. Świeżawski Alex., z Szczepiatyna. Kułaczkowski Eug., c. k. przełożony powiatowy, z Przemyśla.

Hotel Langa: Błoński Jul., c. k. sekretarz namiestn., z Żółkwi. — Pauscher Teodor, c. k podporucznik i Reczuski Fran., c. k. porucz., z Wiednia.

Hotel angielski: Wiktor Tad., ze Świrza. — Kamiński Ignacy, ze Stanisławowa.

Zajazd Leszczyńskiego: Stasz Felix, z Czermuszowiec.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 27. lutego.

PP. Hubaczek Aloj., c. k. podporucznik, do Brzeżan. — Poten Karol, do Łachodowa. — Br. Lewartowski Apol., do Zimnej wody. — Hosz Edw., do Pichenic. — Ochocki Józef, do Dobrapola. — Hr. Łoś Just., do Bortkowa. — Stasz Felix, do Czermuszowiec.

TEATR.

Dziś w teatrze niemieckim: **„Ein Kind des Glückes"**, komedya w 5 aktach.

Pani *Schreiber-Kirchberger*, spiewaczka dramatyczna teatru miejskiego w Akwisgranie przyjechała tu na gościnne role.

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 27. lutego.

Z pożyczki narod. po 5% za 100 zlr. 76.60. Metaliki po 5% za 100 zł 65 15; po $4^1/_2$% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.— Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier —.—; Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye Banku narodowego sztuka 737.—; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 167.60; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —. .

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

Wexlowy. Srebro za 100 zł. południ. niemieck. waluty —.—. — Lipsk za 100 talarów —. . Londyn za 10 funtów szterl. 145.25. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6 91, dukaty ces. pełnej wagi —. . korony —.—, półkorony —.—. Srebro 144.—.

Kurs lwowski.

Dnia 27. lutego		gotówka zł.	gotówka c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	80	6	85
Dukat cesarski	„ „	6	88	6	92
Półimperyał zł. rosyjski		11	95	12	3
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	29	2	32
Talar pruski	„ „	2	15	2	18
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	bez kuponów	82	60	83	20
„ „ „ m. k. za 100 złr.	bez kuponów	86	75	87	35
Akcye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	bez kuponów	—	—	—	—
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	62	80	63	35
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	76	25	77	25

Telegram

z Wiednia 28. Lutego 1861.

Z powodu publikacyi nowych statutów Wiedeń był okazale oświetlony.

KRONIKA.

(Przestrzeń terytoryalna języka niemieckiego) wynosi we Francyi $2^1/_2$ procentu, w Belgii 45 prct., w Szwajcaryi 57 prct., w Austryi 15 prct., w Prusiech 77 procentu całego obszaru państwa; zaś ludność niemiecka we Francyi przeszło 4 prct., w Belgii 58, w Szwajcaryi 72, w Austryi 17, a w Prusiech 80 procentu całej ludności kraju.

(Podeszwy metalowe.) Temi czasy zaczęto robić podeszwy u butów z metalu, najwięcej z cyny i ołowiu, lub z miedzi i cyny. Podeszwy te są całkiem podziurawione i mają liczne wypukłości. Z niemi łączy się gutaperka w taki sposób, że miejscami równa się z wypukłościami metalu, gdyż inaczej byłaby podeszwa bardzo śliska. Prócz tego przeciska się gutaperka przez dziurki metalu, a na niej przytwierdzona jest wewnętrzna podeszwa skórzana. Takie podeszwy metalowe są naturalnie bardzo trwałe.

(Oszczędzenie oleju w lampach.) Doświadczenie naprowadziło na sposób, jak można oszczędzić oleju do oświetlania. Oto cały sekret: Po wsadzeniu knota napełnia się lampę do połowy zwykłą, nieroztartą solą kuchenną. Na tę sól leje się czyszczonego oleju tyle, by zajął najwięcej dwa cale wysokości nad powierzchnią soli, i wtedy zapala się lampę. Próby dowiodły, że tym sposobem oszczędza się więcej niż połowy oleju. co przy wysokich cenach oleju wielce jest ważnem. Sól kuchenna zużywa się powoli w ciągu palenia, dlatego potrzeba ją odnawiać od czasu do czasu. Przytem światło jest czyściejsze i jaśniejsze, niż przy zwykłem paleniu oleju, i knoty nie kopcą wcale.

(Zdobycze z Chin.) W Tuileryach wystawiono przedmioty, które przysłała Cesarzewi expedycyjna armia w Chinach. Między innemi znajdują się olbrzymie wazy różnobarwnej emalii, wspaniałe pagody z złoconego i rzeźbionego bronzu misternej roboty, rozmaite bożki ze złota i emalii, twarze ich są równie dziwaczne jak podstawki; jest także statua ustawiona na podwyższeniu w wspaniałych szatach Cesarza chińskiego. Ubior statuy składa się z wielu szat, między któremi niektóre złotem albo srebrem tkane, ale najkosztowniejsza zwierzchnia suknia jedwabna żółtej barwy cesarskiej o kosztownych haftach w różnych kolorach; guziki złote i z drogich kamieni podnoszą wartość ubioru, który uzupełnia hełm złoty i stalowy w kształcie tyary, a chociaż ze złota, jest lekki, i wysadzany drogiemi perłami. Dalej idą dwa berła złote, znalezione w zimowym pałacu, długości na czterdzieści centymetrów, kształtu przedłużonego C, po końcach i w środku wysadzone białemi i zielonemi kamieniami. Chociaż wystawa dosyć dziwaczna, nie jest jednak bez pewnej elegancyi, osobliwie co do wykończenia, piękności i wielkości kamieni. Szczególniejszą zwraca uwagę lubowników dzieł odlewanych widok dwojga strasznych zwierząt z jednego odlewu, każde z nich waży najmniej 300 kilogramów. Na podstawkach umieszczona najpiękniejsza porcelana, czary i inne przedmioty z nefrytu. Liczba wystawionych przedmiotów przechodzi w tysiące.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.